

ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 มกราคม - มีนาคม 2559

ในฉบับ

- เรื่องเต็มงานวิจัย 1-4
- สารจากบรรณาธิการ 2
- งานวิจัยของศูนย์ฯ 4
- นานาสาระ 5-7
- ข่าวประชาสัมพันธ์ ปกหลัง

เรื่องเต็มงานวิจัย

ผลของความร้อนและกรดออกซาลิกต่อการชะลออาการไส้สีน้ำตาลของสับปะรดพันธุ์ "ตราดสีทอง"

Effect of Hot Water Treatment and Oxalic Acid on Delaying Internal Browning of Pineapple Fruits cv. 'Trad Sri Thong'

พฤกษ์ ชูสิงห์¹ และมัทนา บัวทอง^{1,2}

บทคัดย่อ

การศึกษาผลของความร้อนและกรดออกซาลิกต่อการเกิดอาการไส้สีน้ำตาลของสับปะรดพันธุ์ 'ตราดสีทอง' โดยนำผลสับปะรดที่เก็บเกี่ยวในระยะผิวขึ้นสีเหลืองประมาณ 2 แถว มาจุ่มในน้ำประปา (ชุดควบคุม), น้ำร้อนอุณหภูมิ 50 องศาเซลเซียส, กรดออกซาลิกความเข้มข้น 5 มิลลิโมลาร์ เป็นเวลา 10 นาที และน้ำร้อนอุณหภูมิ 50 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 10 นาที แล้วจึงจุ่มในกรดออกซาลิกความเข้มข้น 5 มิลลิโมลาร์ อีก 10 นาที หลังจากนั้น นำผลสับปะรดมาเก็บรักษาที่อุณหภูมิ 13 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 14 วัน แล้วย้ายมาเก็บรักษาที่อุณหภูมิ 21 องศาเซลเซียส อีก 7 วัน พบว่าผลสับปะรดทุกชุดการทดลองสูญเสียน้ำหนักสดและมีคะแนนการเกิดไส้สีน้ำตาลบริเวณใกล้แกนผล

เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาการเก็บรักษา โดยผลสับปะรดที่จุ่มในน้ำประปา (ชุดควบคุม) และผลที่จุ่มในน้ำร้อนร่วมกับกรดออกซาลิก มีคะแนนการเกิดไส้สีน้ำตาลเพิ่มขึ้นสูงสุดในวันที่ 7 ของการเก็บรักษา แต่การจุ่มน้ำร้อนสามารถชะลออาการไส้สีน้ำตาลและมีการร่วงไหลของประจุค่าที่สุดอย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.05$) เมื่อเปรียบเทียบกับผลสับปะรดในชุดการทดลองอื่นๆ นอกจากนั้นยังพบว่า ผลที่จุ่มในน้ำร้อนมีกิจกรรมของเอนไซม์ไลพอกซีจีเนสและปริมาณมาลอนไดแอลดีไฮด์ค่าที่สุดในวันที่ 3 และ 7 ของการเก็บรักษา เมื่อเปรียบเทียบกับสับปะรดที่จุ่มน้ำประปา (ชุดควบคุม) และผลที่จุ่มน้ำร้อนร่วมกับกรดออกซาลิกซึ่งมีกิจกรรมของเอนไซม์ไลพอกซีจีเนสและปริมาณมาลอนไดแอลดีไฮด์สูงที่สุด

คำสำคัญ: กรดออกซาลิก, ความร้อน, สับปะรด

คำนำ

สับปะรดเป็นผลไม้ส่งออกซึ่งเป็นที่ต้องการของหลายประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา จีน และญี่ปุ่น เป็นต้น (สำนักบริหารการค้าสินค้าทั่วไป กลุ่มสินค้าเกษตร, 2554) แต่พบว่าผลสับปะรดที่เก็บรักษาและขนส่งภายใต้อุณหภูมิต่ำเป็นระยะเวลาานานมักเกิดอาการสะท้านหนาว (chilling injury) ซึ่งมีลักษณะอาการไส้สีน้ำตาล (internal browning) บริเวณเนื้อเยื่อใกล้แกนผล และมีอาการรุนแรงขึ้นพร้อมกับอาการฉ่ำน้ำ (Pusittigul *et al.*, 2012) กลไกในการเกิดความผิดปกติอาจมีสาเหตุจากเยื่อหุ้มเซลล์ไม่สามารถควบคุมการผ่านเข้าออกของสาร ทำให้สารประกอบฟีนอลรั่วไหลออกจากเซลล์แล้วทำปฏิกิริยาออกซิเดชันร่วมกับออกซิเจนเป็นควิโนนและเกิดสารสีน้ำตาล นอกจากนี้การสะท้านหนาวยังส่งผลให้เกิดการสะสมของอนุมูลอิสระสูงและก่อให้เกิดปฏิกิริยาไลพิดออกซิเดชัน (lipid peroxidation) ทำให้เยื่อหุ้มเซลล์เสื่อมสภาพ (กรกช, 2553) การยับยั้งการเกิดไส้สีน้ำตาลในผลสับปะรดหลังการเก็บเกี่ยวสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การใช้สารเคลือบผิว

(อ่านต่อหน้า 2)

¹ สาขาวิชาเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว คณะทรัพยากรชีวภาพและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี กรุงเทพฯ 10140

² ศูนย์นวัตกรรมเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา กรุงเทพฯ 10400

สวัสดีครับ

ขอต้อนรับผู้อ่านทุกท่านเข้าสู่ปีที่ 15 ของ Postharvest Newsletter ครับ โดยปีนี้เราได้มีการออกแบบและปรับปรุงรูปแบบการนำเสนอใหม่ เพื่อให้มีความสวยงามและทันสมัยมากขึ้นด้วย แต่เนื้อหาภายในยังคงคุณภาพเหมือนเดิม เริ่มด้วยเรื่องเต็มงานวิจัยเรื่อง ผลของความร้อนและกรดออกซาลิกต่อการชะลอการให้สีน้ำตาลของสับประรดพันธุ์ 'ตราดสีทอง' และมีงานวิจัยของศูนย์ฯ อีก 2 เรื่อง นอกจากนั้น ในส่วนของนิตยสารเรา มีบทความเรื่อง "การสูญเสียหลังการเก็บเกี่ยวของผลพริกทองญี่ปุ่น" ครับ

ขอประชาสัมพันธ์การจัดงาน "ประชุมวิชาการวิทยาศาสตร์การเก็บเกี่ยวแห่งชาติ ครั้งที่ 14" ซึ่งจะจัดขึ้นระหว่างวันที่ 2-3 มิถุนายน 2559 ณ โรงแรมเวียงอินทร์ จังหวัดเชียงราย โดยท่านสามารถดูรายละเอียดเพิ่มเติมและลงทะเบียนเข้าร่วมงาน พร้อมทั้งส่งผลงานวิชาการได้ที่ <http://npht14.phtnet.org/> ครับ

แล้วพบกันฉบับหน้าครับ ...

เรื่องเต็มงานวิจัย

(ต่อจากหน้า 1)

การใช้ความร้อน และการใช้สารเคมี โดยวิธีการจุ่มในน้ำร้อนสามารถชักนำให้พืชทนต่อสภาวะเครียด กระตุ้นให้พืชสังเคราะห์และเพิ่มกิจกรรมของเอนไซม์ที่เกี่ยวข้องกับการกำจัดสารอนุมูลอิสระ Weerahewa and Adikaram (2005) รายงานว่าการจุ่มผลสับประรดในน้ำร้อนที่อุณหภูมิ 38 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 60 นาทีและเก็บรักษาที่อุณหภูมิ 10 องศาเซลเซียส สามารถลดอาการให้สีน้ำตาลที่บริเวณแกนผลได้ดีที่สุด อีกทั้งยังสามารถชะลอการสุกและการสูญเสียน้ำได้อีกด้วย และการจุ่มผลสับประรดพันธุ์ตราดสีทองในน้ำร้อนอุณหภูมิ 55 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 5 นาที แล้วเก็บรักษาที่อุณหภูมิ 10 องศาเซลเซียส สามารถชะลอการให้สีน้ำตาลได้ถึง 21 วัน โดยพบอาการให้สีน้ำตาลบริเวณเนื้อใก้แกนผลเพียง 51-75% (อภิรักษ์และผ่องเพ็ญ, 2555) นอกจากนั้นการใช้กรดออกซาลิกยังสามารถยับยั้งการเกิดสีน้ำตาลและชักนำให้พืชมีความต้านทานต่อสภาพเครียดได้เช่นกัน โดยมีผลไปชะลอปฏิกิริยาออกซิเดชันของสารประกอบฟีนอลที่เร่งด้วยเอนไซม์พอลิฟีนอลออกซิเดส (polyphenoloxidase) และกระตุ้นปฏิกิริยาเพอร็อกซิเดสที่เร่งด้วยเอนไซม์เพอร็อกซิเดส (peroxidase) Saengnil *et al.* (2006) รายงานว่า การจุ่มผลลิ้นจี่พันธุ์ฮงฮวยในกรดออกซาลิกที่ความเข้มข้น 10% เป็นเวลา 15 นาทีและเก็บรักษาที่อุณหภูมิห้อง สามารถยับยั้งการเกิดสีน้ำตาลที่ผิวเปลือกและยืดอายุการเก็บรักษาได้นานที่สุด อีกทั้งยังชะลอกิจกรรมของเอนไซม์พอลิฟีนอลออกซิเดสและเอนไซม์เพอร็อกซิเดสได้ ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาผลของความร้อนและกรดออกซาลิกเพื่อชะลอการเกิดอาการให้สีน้ำตาลของสับประรดพันธุ์ 'ตราดสีทอง' ที่เก็บรักษาภายใต้อุณหภูมิที่

วิธีการทดลอง

ทำการเก็บเกี่ยวผลสับประรดพันธุ์ 'ตราดสีทอง' ที่ระยะมีสีเหลืองประมาณ 2 แถว จากแปลงปลูกของเกษตรกรในจังหวัดตราด ช่วงเดือนเมษายน พ.ศ.2558 แล้วขนส่งมายังห้องปฏิบัติการเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี กรุงเทพฯ คัดเลือกเอาเฉพาะผลที่มีความสมบูรณ์ขนาดที่ไม่เท่ากัน และผลที่ปรากฏโรคหรือแมลงเข้าทำลายคัออกไป จากนั้นทำความสะอาดเพื่อกำจัดสิ่งปลอมปนที่ติดมากับผลสับประรดออก แล้วล้างด้วยสารละลายคลอโรกซ์ความเข้มข้น 200 ppm วางผึ่งให้ผลแห้งประมาณ 20 นาที นำมาจุ่มในน้ำประปาเป็นเวลา 10 นาที หรือจุ่มในน้ำร้อนอุณหภูมิ 50 องศาเซลเซียสเป็นเวลา 10 นาที หรือ จุ่มในสารละลายกรดออกซาลิกที่ความเข้มข้น 5 มิลลิโมลาร์ เป็นเวลา 10 นาที และจุ่มในน้ำร้อนอุณหภูมิ

50 องศาเซลเซียสเป็นเวลา 10 นาทีก่อน แล้วจึงย้ายไปจุ่มในสารละลายกรดออกซาลิกความเข้มข้น 5 มิลลิโมลาร์ เป็นเวลา 10 นาที ผึ่งให้ผิวแห้งและนำไปเก็บรักษาที่อุณหภูมิ 13 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 14 วัน ความชื้นสัมพัทธ์ 90 - 95 เปอร์เซ็นต์ จากนั้นจึงย้ายไปเก็บรักษาที่อุณหภูมิ 21 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์ 90 - 95 เปอร์เซ็นต์ จนถึงวันที่ 21 ของการเก็บรักษา โดยแต่ละชุดการทดลองมี 4 ซ้ำ วางแผนการทดลองแบบ CRD (completely randomized design) วิเคราะห์และบันทึกผลการทดลองวันที่ 0, 3, 7, 14 และ 21 ของการเก็บรักษา

ผลและวิจารณ์ผล

ผลสับประรดในทุกชุดการทดลองแสดงอาการให้สีน้ำตาลในวันที่ 14 ของการเก็บรักษา โดยผลสับประรดที่จุ่มในน้ำร้อนมีความรุนแรงของอาการให้สีน้ำตาลน้อยที่สุด รองลงมาคือ ผลที่จุ่มในสารละลายกรดออกซาลิก ในขณะที่ผลที่จุ่มในน้ำประปาและผลที่จุ่มในน้ำร้อนร่วมกับกรดออกซาลิก พบความรุนแรงของอาการให้สีน้ำตาลไม่แตกต่างกัน และในวันที่ 21 ของการเก็บรักษาผลสับประรดที่จุ่มในน้ำประปามีความรุนแรงของอาการให้สีน้ำตาลมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับชุดการทดลองอื่น ๆ (Figure 1 and 2) สอดคล้องกับรายงานของ Fallik (2004) ที่พบว่า การจุ่มน้ำร้อนชักนำให้พืชทนต่ออาการสะท้อนหนาวและมีกรดสะสม heat shock protein ได้ การเปลี่ยนแปลงน้ำหนักสดของผลสับประรดทุกชุดการทดลองมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นตลอดการเก็บรักษาโดยชนิดของสารที่ใช้จุ่มไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงน้ำหนักสด (Figure 3A) การร่วงไหลของประจุเป็นดัชนีวัดการเสื่อมสภาพของเยื่อหุ้มเซลล์ พบว่าผลสับประรดที่เก็บรักษาที่อุณหภูมิ 13 องศาเซลเซียสมีการร่วงไหลของประจุเพิ่มขึ้นในวันที่ 3-7 ของการเก็บรักษาและมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติยิ่ง ($P < 0.01$) ผลที่จุ่มในน้ำประปามีการร่วงไหลของประจุมากที่สุด รองลงมาคือ ผลที่จุ่มในน้ำร้อน ผลที่จุ่มในสารละลายกรดออกซาลิก และผลที่จุ่มน้ำร้อนร่วมกับสารละลายกรดออกซาลิก ตามลำดับ (Figure 3B) นอกจากนั้น ความรุนแรงของอาการให้สีน้ำตาลยังสัมพันธ์กับการเสื่อมสภาพของเยื่อหุ้มเซลล์ โดยเฉพาะในผลสับประรดพันธุ์ตราดสีทองซึ่งมีเนื้อเยื่ออ่อนแอกว่าพันธุ์อื่น (กชกร, 2553) โดยเมื่อพืชเข้าสู่ระยะเสื่อมสภาพจะมีอนุมูลอิสระเกิดขึ้นภายในเซลล์ อนุมูลอิสระเหล่านี้จะทำลายเยื่อหุ้มเซลล์โดยกระบวนการลิพิดเพอร็อกซิเดชัน (lipid peroxidation) และมีเอนไซม์ลิพิดเพอร็อกซิเดส (lipid peroxidase, LOX) เป็นตัวเร่งปฏิกิริยา (คณัย, 2534) ซึ่งหากกิจกรรมของเอนไซม์ LOX เพิ่มขึ้นในระหว่างเก็บรักษาที่อุณหภูมิที่ต่ำ แสดงว่า พืชตอบสนองต่ออุณหภูมิที่ต่ำ (Berger *et al.*, 2001) และผลสับประรดชุดการทดลองที่มีปริมาณ MDA ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์สุดท้ายที่ได้จากปฏิกิริยา ลิพิดออกซิเดชันเพิ่มขึ้นอย่างช้า ๆ ตลอดระยะเวลาการเก็บรักษา โดยชนิดของสารที่ใช้จุ่มไม่มีผลต่อปริมาณ MDA (Figure 3C) ผลสับประรดมีกิจกรรมของเอนไซม์ LOX ก่อนช่วงคงที่ในช่วง 7 วันแรกของการเก็บรักษา หลังจากนั้นจึงเพิ่มขึ้นมากที่สุดในวันที่ 14 ของการเก็บรักษาและมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) โดยสับประรดที่จุ่มในน้ำร้อนร่วมกับกรดออกซาลิก

มีกิจกรรมของเอนไซม์ LOX เพิ่มขึ้นสูงที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับวิธีการทดลองอื่น ๆ (Figure 3D) อาจเนื่องมาจากเซลล์ได้รับความเสียหายจากการใช้ความร้อนร่วมกับกรดออกซาลิก กิจกรรมของเอนไซม์ LOX จึงถูกกระตุ้นเพื่อตอบสนองต่อการเกิดบาดแผลของพืช (Porta and Rocha-Sosa, 2002)

สรุปผลการทดลอง

การจุ่มผลสับปะรดพันธุ์ 'ตราศรีทอง' ในน้ำร้อนสามารถชะลอการเกิดอาการได้ให้น้ำตาลได้ในระหว่างการเก็บรักษาที่อุณหภูมิต่ำ แต่กลับกระตุ้นให้มีการรั่วไหลของประจุในผล ในขณะที่การจุ่มในน้ำประปาหรือกรดออกซาลิกเพียงอย่างเดียวหรือการจุ่มในน้ำร้อนร่วมกับการจุ่มในสารละลายกรดออกซาลิกไม่สามารถชะลอการเกิดอาการได้ให้น้ำตาลและปริมาณ MDA และกิจกรรมของเอนไซม์ LOX ได้

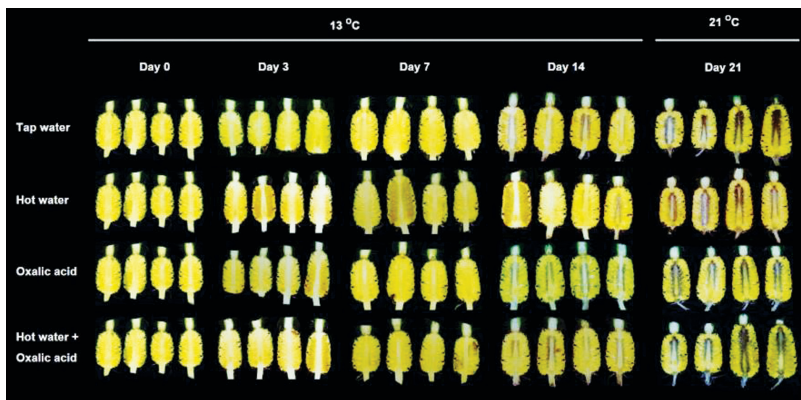

Figure 1 Visual appearance of pineapple fruit cv. 'Trad Sri Thong' dipped in tap water (control), 50 °C hot water, 5mM oxalic acid for 10 minutes and combination of hot water and oxalic acid solution during storage at 13 and 21 °C.

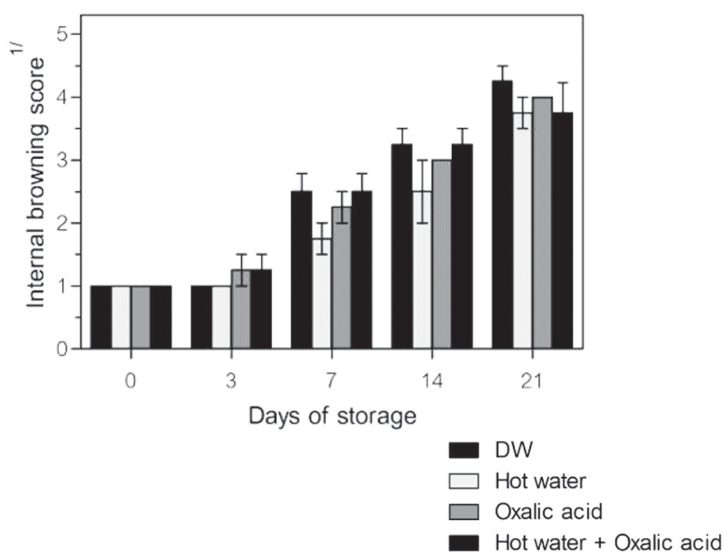

Figure 2 Internal browning score of pineapple fruit cv. 'Trad Sri Thong' dipped in tap water (control), 50 °C hot water, 5mM oxalic acid for 10 minutes and combination of hot water and oxalic acid solution during storage at 13 °C. (1/ Score 1 = browning symptom showed at 0-10% of core area; 2 = browning symptom showed at 11-20% of core area; 3 = browning symptom showed at 21-30% of core area; 4 = browning symptom showed at 31-40% of core area; 5 = browning symptom showed at 41-50% of core area).

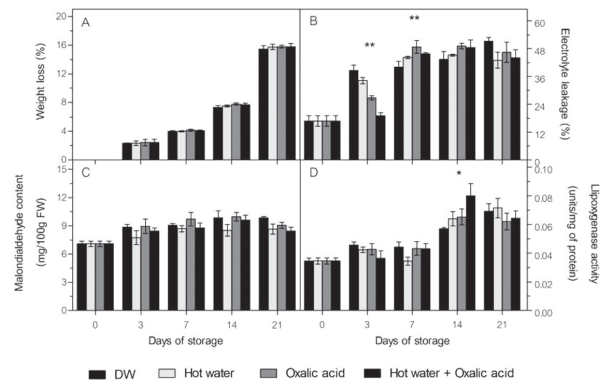

Figure 3 Weight loss (A), electrolyte leakage (B), malondialdehyde content (C) and lipoxygenase activity of pineapple fruit cv. 'Trad Sri Thong' dipped in tap water (control), 50 °C hot water, 5 mM oxalic acid for 10 minutes and combination of hot water and oxalic acid dipping during storage at 13 °C

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณศูนย์นวัตกรรมเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กรุงเทพฯ ที่ให้ทุนสนับสนุนการดำเนินงานวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

กรกช ชันจิรกุล. 2553. ปริมาณกรดไขมัน แอนต็อกซิแคนท์ และเอนไซม์ที่เกี่ยวข้องต่อการเกิดอาการให้น้ำตาลในสับปะรด (*Ananas comosus* (L) Merr.). วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ

คนัย บุญเกียรติ. 2534. สรรพคุณหลังการเก็บเกี่ยวของผักและผลไม้. ภาควิชาพืชสวน, คณะเกษตรศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่. 215 หน้า.

สำนักบริหารการฉำฉำทั่วไ ไปกลุ่มสินค้าเกษตร. 2554. สับปะรดและผลิตภัณฑ์สับปะรด. [ระบบออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://urll.us/1WUF6P>. (1 มิถุนายน 2558).

อภิรัตน์ อูทัยรัตนกิจ และ ผ่องเพ็ญ จิตอารีรัตน์. 2555. ผลของการจุ่มน้ำร้อนร่วมกับสารเคลือบผิวที่มีต่อคุณภาพของผลสับปะรดพันธุ์ตราศรีทอง. วารสารวิทยาศาสตร์เกษตร 43(3 พิเศษ): 384-387.

Berger, S., H.A. Weichert, C. Porzel, H.K. Wasternack and I. Feussner. 2001. Enzymatic and non-enzymatic lipid peroxidation in leaf development. *Biochem. Biophys. Acta* 1533: 266-276.

Fallik, E. 2004. Prestorage hot water treatments (immersion, rinsing and brushing). *Journal of Postharvest Biology and Technology* 32: 125-134.

Porta, H. and M. Rocha-Sosa. 2002. Plant lipoxygenases. *Physiological and molecular features*. *Journal of Plant Physiology*. 130: 15-21.

Pusittigul, I., S. Kondo and J. Siriphanich. 2012. Internal browning of pineapple (*Ananas comosus* L.) fruit and endogenous concentrations of abscisic acid and gibberellins during low temperature storage. *Journal of Scientia Horticulturae*. 146: 45-51.

Saengnil, K., K. Lueangprasert and J. Uthaitutra. 2006. Control of enzymatic browning of harvested 'Hong Huay' litchi fruit with hot water and oxalic acid dips. *Journal of The Science Society of Thailand* 32: 345-350.

Weerahewa, H.L.D and N.K.B. Adikaram. 2005. Heat-induced tolerance to internal browning of pineapple (*Ananas comosus* cv' Mauritius') under cold storage. *Journal of Horticultural Science & Biotechnology* 80(4): 503-509.

ผลของการใช้คลื่นความถี่วิทยุในการควบคุมโรคแอนแทรกคโนส

ในผลมะม่วงพันธุ์น้ำดอกไม้สีทอง

ณัฐรัชต์ หมีนพานิช^{1,2}

บทคัดย่อ

การศึกษาเทคนิคป้องกันโรคแอนแทรกคโนสในผลมะม่วงพันธุ์น้ำดอกไม้สีทอง โดยการใช้คลื่นความถี่วิทยุที่ความถี่ 27.12 เมกะเฮิร์ต (MHz) เพื่อทดแทนการใช้สารเคมี หลังการเก็บเกี่ยว โดยทดลองแช่ผลมะม่วงในน้ำที่ให้ความถี่วิทยุเป็นเวลา 1, 3 และ 5 นาที เปรียบเทียบกับผลมะม่วงที่ไม่ได้จุ่มและผลมะม่วงที่จุ่มน้ำร้อนที่อุณหภูมิ 55 °C เป็นเวลา 5 นาที ผลการทดลองพบว่า การใช้คลื่นความถี่วิทยุเป็นเวลา 3 และ 5 นาที สามารถควบคุมการเกิดโรคแอนแทรกคโนสได้ แต่การจุ่มน้ำร้อนที่อุณหภูมิ 55 °C เป็นเวลา 5 นาที สามารถยับยั้งการเกิดโรคแอนแทรกคโนสได้ดีที่สุด นอกจากนี้พบว่า การใช้คลื่นความถี่วิทยุสามารถทำให้ผลมะม่วงเกิดการกระจายความร้อนภายในผลมะม่วงได้สม่ำเสมอมากกว่าและรวดเร็วกว่าการใช้น้ำร้อนเพียงอย่างเดียว

คำสำคัญ: คลื่นความถี่วิทยุ โรคแอนแทรกคโนส มะม่วง

¹ สถาบันวิจัยเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่ 50200

² ศูนย์นวัตกรรมเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กทม. 10400

อิทธิพลของอัตราป้อนและความเร็วรอบใบมีดสับที่มีผลต่อสมรรถนะของชุดสับใบอ้อย

ณัฐศักดิ์ คงทน¹ สมโภชน์ สุดาจันทร์^{1,2,3} และสมนึก ชูศิลป์¹

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของอัตราการป้อนและความเร็วรอบของใบมีดสับ ที่มีผลต่อสมรรถนะในการสับใบอ้อย เพื่อนำไปทำเป็นเชื้อเพลิง ชุดทดสอบสับใบอ้อยมีส่วนประกอบหลักคือ ช่องป้อนวัสดุ ชุดหัวสับ ชุดลำเลียง ชุดถ่ายทอกำลังและชุดโครงสับ ปัจจัยที่ศึกษาได้แก่ อัตราการป้อน 3 ระดับ คือ 110, 190 และ 260 กิโลกรัม/ชั่วโมง และความเร็วรอบใบมีดสับ 4 ระดับ คือ 500, 600, 700 และ 800 รอบ/นาที มีความเร็วเชิงเส้น 5.23, 6.28, 7.33 และ 8.37 เมตรต่อวินาที ใช้ใบอ้อยพันธุ์ ขอนแก่น 3 ที่มีความชื้น 7.48 เปอร์เซ็นต์ (มาตรฐานเปียก) ในการทดสอบ โดยมีค่าบ่งชี้ผลคือ ความสามารถในการสับ เปอร์เซ็นต์การสับและขนาดชิ้นใบอ้อยหลังสับ ผลการทดสอบพบว่า การสับใบอ้อยโดยใช้อัตราการป้อน 260 กิโลกรัม/ชั่วโมง โดยใช้ความเร็วรอบใบมีดสับในช่วง 500 ถึง 800 รอบ/นาที มีความเหมาะสมในการสับใบอ้อย สามารถสับใบอ้อยได้ในช่วง 217.79-232.29 กิโลกรัม/ชั่วโมง เปอร์เซ็นต์น้ำหนักที่สับได้ขนาดที่เหมาะสมอยู่ในช่วง 84.59 - 88.87% และความยาวใบอ้อยที่สับได้ อยู่ในช่วง 2.07 - 3.43 เซนติเมตร

คำสำคัญ : ใบอ้อย, เชื้อเพลิงชีวมวล, การสับ

¹ ภาควิชาวิศวกรรมเกษตร คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ขอนแก่น 40002

² ศูนย์นวัตกรรมเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, กรุงเทพฯ, 10400

³ ศูนย์วิจัยเครื่องจักรกลเกษตรและวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว มหาวิทยาลัยขอนแก่น 40002

การสูญเสียหลังการเก็บเกี่ยว ของผลฟักทองญี่ปุ่น

โดย ณัฏฐวัฒน์ หมีนมาณี^{1,2} ปาริชาติ เกียนอุบล^{1,2}
กุลริศา เกตุภาค^{1,2} รุ่งนภา ไกลถิ่น^{1,2} และณัย บุญเกียรติ^{1,2,3}

ความเสียหายที่เกิดขึ้นภายหลังการเก็บเกี่ยวเป็นปัจจัยสำคัญมากที่มีผลต่อคุณภาพของผลิตผลทางการเกษตร เพราะผลิตผลแต่ละชนิดจะมีการตอบสนองต่อวิธีการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวและการเก็บรักษาที่แตกต่างกัน ซึ่งการตอบสนองอาจเป็นไปได้ทั้งในทางบวกหรือทางลบ การเก็บรักษามผลิตผลจะช่วยยืดอายุการเก็บรักษาให้นานขึ้น แต่บางครั้งอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อผลิตผลได้ เช่น ความเสียหายที่เกิดจากอุณหภูมิต่ำ ทำให้เกิดอาการสะท้านหนาว (chilling injury) การสูญเสียคุณค่าทางโภชนาการและการเก็บรักษามผลิตผลในสภาพที่มีความชื้นต่ำจะทำให้สูญเสียน้ำและสูญเสียน้ำหนักมากขึ้น เป็นต้น (สังคม, 2542)

ผักและผลไม้เป็นผลิตผลที่บอบช้ำและเน่าเสียได้ง่ายและอาจเกิดจากปัญหาการกดทับ การกระแทก การสัมผัสเหิอน และเมื่อผักและผลไม้เกิดความบอบช้ำหรือมีบาดแผลจะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสรีรวิทยา เช่น การเปลี่ยนแปลงอัตราการหายใจและการผลิตเอทิลีน และมีการเข้าทำลายของจุลินทรีย์ (จิราภา, 2554) หากจุลินทรีย์เข้าทำลายผลิตผลจะก่อให้เกิดความเสียหายระหว่างการขนส่ง การเก็บรักษา การจัดจำหน่าย และเมื่อถึงมือผู้บริโภค การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจะต้องเข้าใจกระบวนการหลังการเก็บเกี่ยวรวมทั้งหาวิธีการที่นำมาใช้ในการลดการสูญเสียหลังการเก็บเกี่ยวทั้งปริมาณและคุณภาพของผลิตผลทางการเกษตร (Snowdon, 1990)

ปริมาณการสูญเสียหลังการเก็บเกี่ยวของผักและผลไม้สดในประเทศที่พัฒนาแล้วอยู่ในช่วงร้อยละ 5-25 และในประเทศที่กำลังพัฒนาอยู่ในช่วงประมาณร้อยละ 20 - 50 ซึ่งปริมาณการสูญเสียจะผันแปรตามชนิดของผลิตผลและฤดูกาล (จิราภา, 2554) ดังนั้นจึงควรมีการควบคุมกระบวนการทุกขั้นตอนให้มีประสิทธิภาพเพื่อลดการสูญเสียของผลิตผลหลังการเก็บเกี่ยว เช่น การใช้ดัชนีการเก็บเกี่ยวที่ถูกต้อง การเลือกเก็บผลิตผลที่แก่พอดี การควบคุมการปฏิบัติงานของผู้เก็บเกี่ยวผลิตผล มีระบบการลดอุณหภูมิหรือลดความร้อนของผลิตผล มีความรู้ด้านการจัดการมาตรฐานและคุณภาพการใช้บรรจุภัณฑ์ที่มีขนาดและรูปร่างที่เหมาะสมกับผลิตผลและเก็บรักษาในสภาวะที่มีอุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์ที่เหมาะสมกับผลิตผลแต่ละชนิด เป็นต้น

สำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นหลังการเก็บเกี่ยวผลฟักทองญี่ปุ่น จะเกิดขึ้นได้จากหลายสาเหตุ ตั้งแต่การสูญเสียที่เกิดขึ้นในแปลงปลูก เช่น การเข้าทำลายของโรคและแมลงขณะที่ยังเป็นผลอ่อน แล้วอาศัยอยู่ในผลฟักทอง ทำให้เกิดความไม่สมบูรณ์ของผลและมีลักษณะผิดปกติ เป็นต้น ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพระหว่างการเก็บเกี่ยวและหลังการเก็บเกี่ยวต่อไป

การสูญเสียหลังการเก็บเกี่ยวของผลฟักทองญี่ปุ่นในแต่ละขั้นตอนตั้งแต่การเก็บเกี่ยว (รูปที่ 1A) โดยสุ่มประเมินการสูญเสียผลฟักทองหลังเก็บเกี่ยวและคัดแยกผลฟักทองที่ดีกับผลฟักทองที่มีค่าหมักคำนวณหาเปอร์เซ็นต์การสูญเสีย จากนั้นนำผลฟักทองที่ดีขนย้ายจากแปลงปลูกโดยบรรจุในกระสอบพลาสติกมาซึ่งจุดรวบรวม ทำการประเมินการสูญเสียเมื่อมาถึงจุดรวบรวม (รูปที่ 1B) ในขั้นตอนการรวบรวมผลิตผลเพื่อคัดแยกขนาด

หลังการคัดแยกคุณภาพและขนาดของผลฟักทองภายหลังการคัดแยกได้ประเมินการสูญเสียอีกครั้งหนึ่ง (รูปที่ 1C) และนำผลฟักทองที่ดีหลังการคัดแยกขนย้ายจากจุดรวบรวมไปยังโรงคัดบรรจุ ซึ่งเมื่อถึงโรงคัดบรรจุได้ประเมินการสูญเสียอีกครั้ง (รูปที่ 1D) พบว่าในแต่ละขั้นตอนมีการสูญเสียแตกต่างกัน ได้แก่ ขั้นตอนการเก็บเกี่ยวมีผลฟักทองที่สมบูรณ์ดีเพียงร้อยละ 11.1 ที่เหลือเป็นผลฟักทองที่มีค่าหมัก เช่น มีรอยขีดข่วน มีรอยแผลจากการเข้าทำลายของโรค แมลง และศัตรูพืช รวมทั้งหมักประมาณร้อยละ 88.9 โดยในขั้นตอนนี้มีผลฟักทองที่มีค่าหมักที่เกิดจากรอยขีดข่วนบนผลมากถึงร้อยละ 50.0 มีค่าหมักจากโรคร้อยละ 16.7 ค่าหมักจากรอยขีดข่วนบนผลร้อยละ 16.6 และค่าหมักจากแมลงร้อยละ 5.6 ในขณะที่ขั้นตอนการขนย้ายฟักทองจากแปลงปลูกโดยใช้บรรจุภัณฑ์ประเภทกระสอบพลาสติก พบมีการสูญเสียรวมทั้งหมักร้อยละ 23.3 โดยสาเหตุของการสูญเสียหลักในขั้นตอนนี้เกิดจากรอยขีดข่วนทั้งหมดเนื่องจากถุงฟักทองหนัก จึงใช้วิธีการลากถุง

¹ สถาบันวิจัยเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
² ศูนย์นวัตกรรมเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กทม. 10400
³ ภาควิชาพืชศาสตร์และปฐพีศาสตร์ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ในขั้นตอนการรวบรวมผลฟักทองที่จุดรวบรวมมีการสูญเสียร้อยละ 77.8 โดยเกิดขึ้นจากรอยขีดข่วนร้อยละ 43.3 พบค่าเสียหายที่เกิดจากรอยที่มแทงผลฟักทองร้อยละ 34.5 และเมื่อประเมินการสูญเสียหลังการเก็บเกี่ยวผลฟักทองญี่ปุ่นในขั้นตอนการขนย้ายผลฟักทองมายังโรงคัดบรรจุโดยรถยนต์มีการสูญเสียรวมร้อยละ 61.1 ซึ่งค่าเสียหายที่เกิดขึ้นทั้งหมดนั้นเกิดจากรอยขีดข่วนบนผิวของผลฟักทองทั้งสิ้น (พิเชษฐและคณะ, 2557)

รูปที่ (1) กระบวนการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวผลฟักทองญี่ปุ่น (A) ขั้นตอนการเก็บเกี่ยว (B) การขนย้ายจากแปลงปลูกโดยบรรจุในกระสอบพลาสติก (C) จุดรวบรวมผลผลิตเพื่อคัดแยกขนาด (D) การขนย้ายโดยใช้รถยนต์มาโรงคัดบรรจุ

สาเหตุของการสูญเสียที่เกิดขึ้นจำแนกได้ ดังนี้

- ก. สาเหตุการสูญเสียทางกล เช่น การเกิดรอยขีดข่วนที่ผิว การเกิดบาดแผลจากการที่มตัด รอยถลอกบริเวณผิว และรอยขีดจากกรดทับหรือกระแทก เป็นต้น
- ข. สาเหตุการสูญเสียจากการเปลี่ยนแปลงทางสรีรวิทยา เช่น การสูญเสียน้ำระหว่างการขนย้ายบริเวณหัวผล เป็นต้น
- ค. สาเหตุการสูญเสียจากการเข้าทำลายของโรคและแมลง เช่น การเข้าทำลายของไวรัส หนอนเจาะผล และโรคไส้เน่า เป็นต้น

ในกระบวนการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวผลฟักทองญี่ปุ่นพบสาเหตุของการสูญเสียมากที่สุด คือ การเกิดรอยขีดข่วนบริเวณผิวของผลฟักทองญี่ปุ่น นอกจากนี้ยังพบว่าหากผลฟักทองญี่ปุ่นที่มีบาดแผลเกิดจากการที่มแทงผลจนเป็นแผลถึงเนื้อ

และมีน้ำยางไหลจะไม่สามารถขายได้เนื่องจากหลังการเก็บรักษาจะมีอาการเกิดโรคผลเน่าเกิดขึ้น

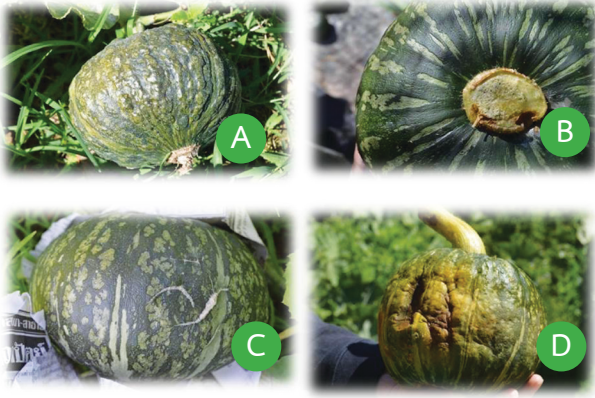
กระบวนการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวผลฟักทองญี่ปุ่นที่ปฏิบัติในปัจจุบันในแต่ละขั้นตอนไม่สามารถป้องกันสาเหตุของการสูญเสียที่เกิดจากรอยขีดข่วนได้ อาจเป็นเพราะวิธีการจัดการตั้งแต่ขั้นตอนการเก็บเกี่ยว วิธีการขนย้าย การเลือกใช้บรรจุภัณฑ์สำหรับการขนย้ายที่ไม่เหมาะสม ตัวอย่างเช่น วิธีการเก็บเกี่ยวผลฟักทองญี่ปุ่นเกษตรกรใช้กรรไกรหรือมีดปลายแหลมในการตัดหัวผล ทำให้มีโอกาสเกิดรอยขีดข่วนจากคมมีด บนผิวผลฟักทองได้ง่ายในระหว่างการเก็บเกี่ยว ในขั้นตอนการขนย้ายผลฟักทองญี่ปุ่นจากแปลงปลูกมายังจุดรวบรวม ทำโดยการใส่ผลฟักทองลงในถุงกระสอบพลาสติกจำนวนประมาณ 15-20 ผล น้ำหนักประมาณ 25-30 กิโลกรัม ทำให้มีน้ำหนักมาก ผลของฟักทองเปียกและเสียดสีกัน (รูปที่ 2A) อีกทั้งการบรรจุผลฟักทองโดยการอัดจนแน่นในภาชนะบรรจุจึงทำให้เกิดอาการซ้ำได้ นอกจากนี้ การเลือกใช้บรรจุภัณฑ์ประเภทกระสอบพลาสติกในการเก็บรวบรวมและการขนย้าย

รูปที่ (2) การรวบรวมและการขนส่งผลฟักทองญี่ปุ่นในบรรจุภัณฑ์ประเภทถุงพลาสติกพลาสติก

ผลฟักทองไปยังจุดต่างๆ มีการลากกระสอบจนกระสอบขาด (รูปที่ 2B) ในขณะที่การขนส่งใช้รถบรรทุกบนถนนที่มีสภาพภูมิประเทศเป็นเขาสูง เป็นถนนดินลูกรังสลับกับลาดยางและสภาพถนนมีความขรุขระเป็นอย่างมาก ส่งผลให้การขนย้ายผลิตผลมีความยากลำบากและทำให้ผลฟักทองกระทบกระเทือนจากการกระแทกกัน จนเกิดรอยขีดข่วนได้ง่าย (รูปที่ 2) เช่นเดียวกับรายงานผลการวิจัยที่พบว่ากระบวนการขนส่งผลิตผลเกษตรทำให้เกิดความเสียหายกับผลิตผลเป็นอย่างมากเนื่องจากการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์และการจัดเรียงผลิตผลภายในรถบรรทุกที่ใช้ขนส่งไม่เหมาะสม ซึ่งความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นมักเกิดจากแรงกระแทกการกระทบกระเทือนระหว่างผลิตผลกับบรรจุภัณฑ์หรือระหว่างตัวผลิตผลเอง และอาจถูกสัมผัสกับของมีคมอื่นๆ นอกจากการขนส่งจะทำให้เกิดความเสียหายแล้ว การจัดวางผลิตผลจำนวนมากทำให้น้ำหนักชั้นบนกดทับลงมาซึ่งชั้นล่างมากเกินไปส่งผลให้เกิดการซ้ำและการปริแตกของผลิตผลได้เช่นกัน (Kitinoja and Kader, 1995 และ อุราภรณ์และคณะ, 2546)

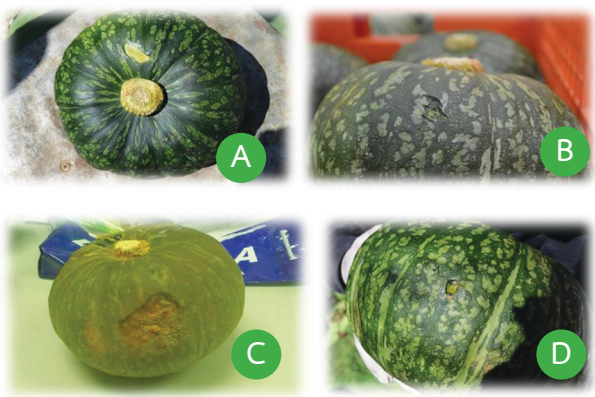
ทั้งนี้ การสูญเสียของผลฟักทองญี่ปุ่นที่เกิดขึ้นตั้งแต่ขั้นตอนการเก็บเกี่ยวเป็นต้นมานั้น สามารถแยกการสูญเสียตามลักษณะที่เกิดขึ้นดังต่อไปนี้

รูปที่ (3) ความสูญเสียที่เกิดขึ้นตั้งแต่ก่อนการเก็บเกี่ยว

1. การสูญเสียที่พบตั้งแต่ในแปลงปลูก เกิดขึ้นในขั้นตอนการเพาะปลูกการดูแลรักษาตั้งแต่ก่อนการเก็บเกี่ยว มักเกิดขึ้นจากสาเหตุต่างๆ ได้แก่ เกิดจากการเข้าทำลายของโรค เช่น โรคที่เกิดจากไวรัส (รูปที่ 3A) การเข้าทำลายของหนอนและแมลงตั้งแต่ในแปลงปลูก เช่น หนอนเจาะขี้มูล (รูปที่ 3B) ฝิวของผลฟักทองถูกเพลี้ยไฟเข้าทำลาย (รูปที่ 3C) รวมถึงอาการผิดปกติของผลฟักทองที่ไม่สมบูรณ์ (รูปที่ 3D) เป็นต้น

2. การสูญเสียที่พบหลังการเก็บเกี่ยว พบว่าเกิดจากสาเหตุทางกลเป็นส่วนใหญ่ที่ทำให้เกิดการสูญเสียหลังการเก็บเกี่ยวของผลฟักทองญี่ปุ่น เช่น การเกิดรอยขีดข่วนที่เกิดจากของมีคม (รูปที่ 4A) รอยขีดข่วนหรือรอยช้ำที่เกิดจากการกระทบ รอยฉีกที่ เกิดจากการลากถูหรือเสียดสีกันระหว่างผล (รูปที่ 4B) การเข้าทำลายของโรคและแมลงหลังการเก็บเกี่ยว (รูปที่ 4C) รอยแผลจากการถูกของแข็งที่แทงผล (รูปที่ 4D)

รูปที่ (4) ความสูญเสียที่เกิดขึ้นหลังการเก็บเกี่ยว

คุณภาพของผลฟักทองญี่ปุ่นที่ผู้ซื้อยอมรับได้ คือ ผลฟักทองที่มีคุณภาพสมบูรณ์ดี ผู้ซื้อจะไม่รับซื้อผลฟักทองที่มีการสูญเสียในลักษณะต่างๆ มากกว่าร้อยละ 50 ของพื้นที่ผิวทั้งหมด ไม่รับซื้อผลฟักทองญี่ปุ่นที่มีการเข้าทำลายของไวรัส รวมถึงไม่รับซื้อผลฟักทองที่มีลักษณะเกิดแผลสดจากการที่แทงจนมียางไหล ซึ่งส่งผลให้บริเวณแผลดังกล่าวถูกเชื้อเข้าทำลายได้ง่าย และทำให้เกิดโรคเน่าและมีโอกาสทำให้ฟักทองผลอื่นๆ เกิดความเสียหายได้ จึงทำให้ผู้ซื้อไม่ต้องการ

ดังนั้น การลดการสูญเสียของผลฟักทองญี่ปุ่นจำเป็นต้องได้รับการแก้ไข โดยด่วน คือ แก้ไขเรื่องการสูญเสียที่เกิดขึ้นตั้งแต่ในแปลงปลูกและการสูญเสียที่เกิดขึ้นหลังการเก็บเกี่ยว โดยคัดเลือกผลที่ไม่ได้คุณภาพออกจากผลฟักทองที่ปลูก และปรับปรุงกระบวนการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวของผลฟักทองญี่ปุ่นในแต่ละขั้นตอน เพื่อลดการสูญเสียที่เกิดจากการที่มดและรอยแผลต่างๆ โดยการใช้วัสดุหุ้มผลเพื่อลดการกระทบ การเสียดสี เพื่อลดโอกาสในการเกิดบาดแผลและเกิดโรคหลังการเก็บเกี่ยว อย่างไรก็ตาม การปรับปรุงกระบวนการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวที่เหมาะสมเพื่อลดการสูญเสียของผลฟักทองตลอดสายโซ่อุปทานนั้น สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพื่อให้ได้ผลผลิตฟักทองที่มีคุณภาพดีมากขึ้น ส่งผลให้ผู้ปลูกมีรายได้สูงขึ้น และลดการสูญเสียหลังการเก็บเกี่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

จิราภา เหลืองอรุณเลิศ. 2554. บรรจุภัณฑ์ผักผลไม้ สถาบันอาหาร, [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.nfi.or.th/food-technology-news/food-technology-news-thai.html> (20 กันยายน 2554)

สังคม เศษวงค์เสถียร. 2542. วิทยาการหลังการเก็บเกี่ยวของพืช. เอกสารคำสอนวิชาหลักการผลิตพืช (Principle of Crop Production), ภาควิชาพืชสวน คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

พิเชษฐ น้อยฉิม ปาริชาติ เทียนจุมพล กุลริศา เกตุนาถ รุ่งงา โกลถิ่น และคณัย บุญเกียรติ. 2557. การประเมินการสูญเสียของผลฟักทองญี่ปุ่นในกระบวนการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว. วารสารวิทยาศาสตร์เกษตร ปีที่ 45 ฉ. 3/1 (พิเศษ) หน้าที่ 277-280.

อุราภรณ์ สอาดสุข วิชา สอาดสุข และโสภณ สิงห์แก้ว. 2546. การประเมินความเสียหายของส้มในกลุ่มส้มเขียวหวานหลังการเก็บเกี่ยว. วารสารวิทยาศาสตร์เกษตร ปีที่ 34 ฉบับที่ 4-6 (พิเศษ). 2546. หน้า 76 - 79.

Anonymous. 1978. Post-harvest losses in developing countries. National Academy of Sciences. Washington, DC. 202 pp.

Kitinoja, L. and Kader, A.A. 2002 Small-scale postharvest handling practices: a manual for horticultural crops. 4th ed. University of California Postharvest Horticulture Series No. 8E. 267 pp.

Snowdon, A. 1990. A color atlas of post-harvest diseases and disorders of fruits and vegetables, Volume 1. General Introduction and Fruits. Wolf Scientific publication, London, UK. 302 pp.

ขอเชิญร่วมงาน

“การประชุมวิชาการวิทยาศาสตร์ หลังการเก็บเกี่ยวแห่งชาติ” ครั้งที่ 14

ระหว่างวันที่ 2-3 มิถุนายน 2559

ณ โรงแรมเวียงอินทร์ อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

จัดโดย ศูนย์นวัตกรรมเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ลงทะเบียนพร้อมส่งผลงานได้ที่ <http://nph14.phtnet.org/>

ศูนย์นวัตกรรมเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว : หน่วยงานร่วมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จัดฝึกอบรมในโครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยวพืชสวน รุ่นที่ 64 หลักสูตร “วิทยาการหลังการเก็บเกี่ยวพืชสวน” เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเข้าใจถึงหลักเบื้องต้นในด้านสรีรวิทยาและเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยวพืชสวนและนำแนวคิดได้ไปปรับใช้ในการเรียน การสอน การวิจัย การศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น ตลอดจนเพื่อเพิ่มทักษะด้านการปฏิบัติการหลังการเก็บเกี่ยวผลผลิตพืชสวนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ระหว่างวันที่ 13 - 14 มกราคม 2559

ศูนย์นวัตกรรมเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว : หน่วยงานร่วมมหาวิทยาลัยขอนแก่น จัดกิจกรรมค่ายส่งเสริมและพัฒนาอัจฉริยภาพด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ประจำปีการศึกษา 2558 ระหว่างวันที่ 7-10 มีนาคม 2559 ณ โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัยเลย อ.เชียงคาน จ.เลย ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมและพัฒนาอัจฉริยภาพด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการก้าวไปสู่การเป็นนักวิจัย นักประดิษฐ์ คิดค้น เพื่อเป็นตัวป้อนที่มีศักยภาพสูงสู่สังคมและการพัฒนาประเทศในอนาคต โดยมีนักเรียนเข้าร่วมโครงการจำนวนทั้งสิ้นประมาณ 120 คน